

فصل نامه دانش شناسی

(علوم کتابداری و اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات)

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

سال یازدهم، شماره ۴۳، زمستان ۱۳۹۷، از صفحه ۹۱ الی ۱۰۳

رابطه‌ی خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

شهناز لجمیری^۱ | فریبا نظری^۲ | زاهد بیگدلی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۲- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران (نویسنده مسئول) Nazari_lib@yahoo.com

۳- گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه شهیدچمران اهواز، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، اهواز، ایران.

تاریخ دریافت: ۹۷/۲/۱۳ | تاریخ پذیرش: ۹۷/۵/۲۵

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه خودکارآمدی پژوهشی با بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد

اسلامی اهواز است

روش پژوهش: پژوهش حاضر به روش پیمایشی تحلیلی با رویکرد همبستگی انجام شده است. جامعه‌ی پژوهش شامل کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز است که از بین ایشان ۱۸۱ نفر به روش تصادفی در دسترس به عنوان نمونه جهت شرکت در پژوهش انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با استفاده از توزیع دو پرسش‌نامه‌ی خودکارآمدی پژوهشی فیلیپس و راسل و پرسش‌نامه‌ی محقق‌ساخته‌ی بهره‌وری پژوهشی بین اعضای جامعه‌ی پژوهش پس از تأیید روایی و پایایی گردآوری گردید. نمره‌ی پایایی پرسش‌نامه‌ی خودکارآمدی پژوهشی، ۰/۸۳ و بهره‌وری پژوهشی ۰/۸۱ با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد. داده‌های حاصل پس از ورود در نرم‌افزار SPSS21 و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های t تک‌نمونه‌ای، ضریب همبستگی پیرسن و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: خودکارآمدی پژوهشی با میانگین ۲۲۷/۵۶ در سطح مطلوب و بهره‌وری پژوهشی با میانگین ۶۱/۴۷ در سطح متوسط قرار دارند. از بین مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی مهارت‌های نوشتن با میانگین ۶۳/۷۳ بیشترین و مهارت‌های رایانه‌ای و کمی با ۴۴/۰۸ کمترین میانگین را داشتند. میانگین مهارت‌های پژوهش عملیاتی ۵۹/۸۸ و طراحی پژوهش ۵۹/۸۷ می‌باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که بین خودکارآمدی پژوهشی و مؤلفه‌های آن با بهره‌وری پژوهشی رابطه‌ی معنادار مثبت وجود دارد و بیشترین همبستگی مربوط به مؤلفه‌ی مهارت‌های طراحی پژوهش است ($r = 0.872$). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های مهارت‌های طراحی پژوهش و مهارت‌های رایانه‌ای و کمی پیش‌بینی‌کننده‌ی بهره‌وری پژوهشی هستند.

واژه‌های کلیدی: اعضای هیأت علمی، بهره‌وری پژوهشی، پژوهش، خودکارآمدی پژوهشی

مقدمه

دانشگاه‌ها به‌واسطه ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی در تولید و توزیع علم و دانش، نقش تعیین‌کننده‌ای در رشد و توسعه اقتصادی ایفا می‌نمایند. بنابراین، همیشه این سؤال مطرح است که آن‌ها با چه درجه‌ای از کارایی عمل می‌کنند و عوامل مؤثر بر بهره‌وری آن‌ها کدامند؟ (دباغ، ۱۳۹۰، ص ۷۶). مهم‌ترین شاخص بهره‌وری، تعداد انتشارات پژوهشگران است که معمولاً به عنوان یکی از معیارهای ارتقاء و تشویق و جذب اعتبارات پژوهشی محسوب می‌شود (رامسدن^۱، ۱۹۹۴، به نقل از علی‌بیگی، ۱۳۸۶، ص. ۱۲۶). مارتین^۲ (۱۹۹۶) در مطالعات خود به شاخص‌هایی چون تعداد انتشارات، تعداد ارجاعات، کیفیت مجلاتی که که مقالات در آن به چاپ رسیده و مرور و بررسی مقالات توسط افراد صاحب‌نظر اشاره کرده است. ولی در هر صورت رایج‌ترین شاخص و عملی‌ترین روش همان تعداد انتشارات علمی بوده است (به نقل از علی‌بیگی، ۱۳۸۶، ص ۱۲۸).

پژوهش نقش مهمی را در توسعه‌ی حرفه‌ای اعضای هیأت علمی بازی می‌کند و باعث بهبود آموزش و یادگیری دانشجویان و علاقه‌مندی ایشان به فعالیت‌های پژوهشی می‌شود و ضمن ایجاد دانش بیشتر و درک بهتر مسائل و مشکلات دانشگاه‌ها، اطلاعاتی را برای مدیران فراهم می‌کند که آن‌ها را قادر به اتخاذ تصمیم‌هایی برای رفع مشکلات می‌کند. از این‌رو شناسایی وضعیت عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها حائز اهمیت است. برای شناخت و تحلیل وضعیت بهره‌وری پژوهشی پژوهشگران لازم است که عواملی که می‌توانند بر میزان تولید پژوهش تأثیر بگذارند را شناسایی نمود. یکی از مهم‌ترین عوامل در انجام کارها اعتماد به نفس و باور به خود یا همان خودکارآمدی است. در این پژوهش نیز نقش عامل خودکارآمدی پژوهشی که به معنای باور به توانایی‌های خود در زمینه انجام فعالیت‌های پژوهشی است به عنوان یک عامل مؤثر بر بهره‌وری پژوهشی مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی خودکارآمدی پژوهشی در افراد باعث می‌شود که

افرادی را که برای کارهای پژوهشی مناسب هستند انتخاب کرد و از این طریق در جهت پیشرفت پژوهش قدم برداشت و از هدر رفتن منابع به علت انتخاب افراد نامناسب برای پژوهش جلوگیری کرد (روشنیان رامین و آقازاده، ۱۳۹۲، ص. ۱۴۸). معیار سنجش خودکارآمدی پژوهشی در پژوهش حاضر، پرسش‌نامه‌ی فلیپس^۳ و راسل^۴ است که شامل مؤلفه‌های: مهارت‌های عملی، مهارت‌های نوشتن، مهارت‌های طراحی پژوهش و مهارت‌های رایانه‌ای و کمی می‌باشد. عوامل تعیین‌کننده و مؤثر بر بهره‌وری پژوهشی را می‌توان به سه دسته: فردی، آکادمیک و عوامل مربوط به گروه آموزشی تقسیم کرد (علی‌بیگی، ۱۳۸۶، ص. ۱۲۸). جهت سنجش بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی، پرونده‌های پرسنلی ایشان مورد بررسی و یک پرسش‌نامه‌ی محقق‌ساخته نیز تهیه می‌شود.

در زمینه‌ی بهره‌وری پژوهشی و عوامل مؤثر بر آن‌ها پژوهش‌های بسیاری در داخل و خارج از ایران انجام شده است. در ایران اولین بار علی‌بیگی (۱۳۸۶) در پژوهشی تحت عنوان "تحلیل بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی" ۱۶۱ نفر از اعضای هیأت علمی تمام‌وقت دارای مدرک دکتری دانشگاه رازی کرمانشاه را مورد بررسی قرار داد. بر اساس نتایج این تحقیق مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر بهره‌وری پژوهشی جامعه‌ی پژوهش، به ترتیب مرتبه علمی، سن و تعداد فرزندان بودند که ۳۱ درصد از تغییرات بهره‌وری پژوهشی را تبیین می‌کردند.

حجازی و بهروان (۱۳۸۸) نیز پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه بین عوامل فردی و سازمانی با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی کشاورزی" را انجام دادند. جامعه‌ی این پژوهش را ۳۰۳ نفر از اعضای هیأت علمی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی کرج، پردیس ابوریحان در دانشگاه تهران و دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس تشکیل می‌دادند. داده‌های مربوط به بهره‌وری پژوهشی و ویژگی‌های فردی از پرونده‌ی اعضای هیأت علمی استخراج شد. یافته‌های این تحقیق نشان داد که متغیرهای

³ Phillips

⁴ Russell

¹ Ramsden

² Martin

روش تلفیقی پیمایشی و رویکردی بر روی ۳۷۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده‌های علوم انسانی را به شیوه‌ی نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب کرده و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق بیانگر این بود که اصلاح عوامل ساختاری و اداری، اصلاح مدیریت و سیاست‌گذاری‌های پژوهشی، تقویت و افزایش منابع مالی و امکانات پژوهشی، اصلاح و بازبینی زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی و توجه به جنبه‌های شخصی و حرفه‌ای استادان می‌تواند به بهبود عملکرد پژوهشی کمک نماید.

کارشکی و بهمن‌آبادی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان "ارزیابی مؤلفه‌ها و ساختار عاملی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی" ۳۰۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد را به روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب کرده و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد ارزیابی قرار دادند. نتایج این تحقیق همبستگی مثبت بین خودکارآمدی پژوهشی و علاقه‌مندی به اجرای پژوهش را نشان داد. همچنین نتایج ارزشیابی از مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی نشان داد که دانشجویان در برخی مهارت‌ها همچون نمره کلی خودکارآمدی پژوهشی، انجام دادن وظایف اولیه پژوهشی و توانایی همکاری در پژوهش از توانایی متوسط و در مهارت‌های توانایی اجرای پژوهش و توانایی تحلیل و ارائه نتایج پژوهش از توانایی بالایی برخوردارند.

بلالمی، رحیم آقایی و صلواتی (۱۳۹۳) پژوهشی پیمایشی تحت عنوان "رابطه سبک‌های تفکر با خودکارآمدی پژوهشی مدیران آموزشی دانشگاه‌های آزاد غرب مازندران" را به انجام رساندند. نتایج این تحقیق گویای وجود رابطه‌ی معنا دار مثبت بین همه‌ی ابعاد سبک تفکر با خودکارآمدی پژوهشی بود.

سلیمان زاده نجفی، اشرفی ریزی؛ کاظم‌پور؛ طاهری (۱۳۹۳) در پژوهشی پیمایشی تحلیلی تحت عنوان "میزان خودکارآمدی پژوهشی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان" به انجام رساندند یافته‌های تحقیق نشان داد که خودکارآمدی پژوهشی و ابعاد آن کمتر از سطح متوسط بوده و بیشترین میانگین ابعاد خودکارآمدی پژوهشی در بین آزمودنی‌ها مربوط به بُعد

سیستم مشاوره، انگیزه و شبکه ارتباطی با همکاران تغییرات بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی را در دانشکده‌های مذکور تبیین می‌نماید.

قاسم‌نژاد (۱۳۹۰) در پژوهشی تحت عنوان "ارتباط خودکارآمدی شغلی با عملکرد پژوهشی استادان تربیت بدنی در دانشگاه‌های شهر تهران" ۱۱۶ استاد و مدرس تربیت بدنی ۱۱ دانشکده شهر تهران را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد بررسی قرار داد. یافته‌های تحقیق وی نشان داد که عملکرد پژوهشی استادان با باورهای خودکارآمدی ایشان در تدریس تئوری، پژوهش، تدریس عملی و خودکارآمدی شغلی ارتباط معنادار دارد.

رضایی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان "شناسایی و اعتبارسنجی شاخص‌های ارزیابی بهره‌وری پژوهشی پژوهشگران دانشگاه‌های کشور" نشان داد که برای پژوهشگران حوزه‌ی علوم انسانی شاخص‌های مربوط به کتاب اهمیت زیادی دارد. در حالی که برای پژوهشگران علوم پایه و علوم پزشکی، شاخص‌های مربوط به مقاله اهمیت بیشتری نسبت به سایر شاخص‌ها دارد. طبق یافته‌های این تحقیق، از نظر پژوهشگران فنی-مهندسی شاخص‌های مربوط به اختراعات و طرح‌های تحقیقاتی نسبت به سایر شاخص‌ها از اعتبار بیشتری در ارزیابی بهره‌وری پژوهشی پژوهشگران برخوردار است.

روشنیان رامین و آقازاده (۱۳۹۲) در پژوهشی تحت عنوان "خودکارآمدی پژوهشی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی" که به روش پیمایشی توصیفی انجام دادند، ۱۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه خوارزمی تهران را به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب کرده و با استفاده از پرسش‌نامه‌ی خودکارآمدی پژوهشی فیلیپس و راسل مورد بررسی قرار دادند. نتایج این تحقیق گویای این بود که خودکارآمدی مهارت‌های پژوهش عملی، نوشتن و طراحی پژوهش در میان این دانشجویان بالا و مهارت‌های خودکارآمدی رایانه‌ای کمی، پایین بود.

عزیزی (۱۳۹۲) پژوهشی با عنوان "بررسی راه‌های بهبود عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی در علوم انسانی" را به

پژوهشگر و غیرپژوهشگر را از هم تمایز می‌دهد، در تحریک دانشجویان مفید عنوان کرده و رابطه متغیرهای جمعیت‌شناختی، عناصر آموزشی، اهداف شغلی و بهره‌وری پژوهشی را مورد بررسی قرار داد. وی این پژوهش را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه بر روی ۱۴۱ دانشجوی دکتری توان‌بخشی انجام داد. دانشجویان در این پژوهش به سه گروه غیربهره‌ور، کم‌بهره‌ور و با بهره‌وری بالا تقسیم شدند. نتایج تحقیق نشان داد که بین گروه‌ها از نظر برداشت از محیط آموزشی و انتظار از نتیجه تحقیقات تفاوت معنادار وجود دارد اما از نظر علایق پژوهشی، خودکارآمدی پژوهشی و اهداف شغلی بین گروه‌ها تفاوت معناداری مشاهده نشد.

ترنر^۲ و مایرز^۳ (۲۰۰۳) در پژوهشی تحت عنوان "تفاوت بهره‌وری فردی در بهره‌وری پژوهشی علمی" میزان اهمیت عوامل فردی بر بهره‌وری پژوهشی را بررسی کرده و به این نتیجه رسیدند که متغیرهای فردی تأثیر قوی بر بهره‌وری پژوهشی دارند و بهره‌وری افراد با سن، ابتدا افزایش داشته و سپس کاهش می‌یابد. از نظر جنسیتی، زنان مقالات کمتری نسبت به مردان چاپ می‌کنند و ارجاعات کمتری نیز دارند. ترفیع، نقش مشوق را در انجام تحقیق بازی می‌کند و قرار گرفتن طولانی در یک موقعیت شغلی به خصوص در موقعیت‌های بالا، بر بهره‌وری پژوهشی تأثیر منفی دارد.

چن^۴ (۲۰۰۶) پژوهشی تحت عنوان "تأثیر واسطه خودکارآمدی پژوهشی بر رابطه‌ی بین عملکرد نظارت و بهره‌وری پژوهشی" را با هدف شناسایی تأثیر عملکرد نظارتی بر بهره‌وری پژوهشی دانشجویان دکتری و تعیین رابطه‌ی بین عملکردهای نظارتی، محیط آموزشی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی و نیز شناسایی نقش واسطه‌ی خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان در رابطه‌ی بین عملکردهای نظارتی و بهره‌وری پژوهشی انجام دادند. ایشان برای انجام این تحقیق، ۱۹۳ دانشجوی دکتری دانشگاه‌های تایوان را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه دست یافتند که: عملکردهای نظارتی با بهره‌وری

اخلاق پژوهش و کمترین مربوط به بُعد پژوهش کیفی بود. بین گروه‌های سنی و تحصیلی از نظر خودکارآمدی پژوهشی تفاوت معناداری مشاهده نشد.

قدم‌پور، گراوند و سبزیان (۱۳۹۳) در پژوهشی توصیفی تحت عنوان "رابطه‌ی بین ادراک از محیط آموزشی- پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی مشهد" به انجام رساندند نتایج این تحقیق از بین کل مقیاس خودکارآمدی پژوهشی و هفت مؤلفه‌ی آن، تنها دو مؤلفه‌ی مفهوم‌پردازی و مهارت‌های جستجو و ترجمه با پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار داشتند.

گراوند، کارشکی، آهنگچیان (۱۳۹۲) نیز پژوهشی با عنوان "رابطه بین خودکارآمدی پژوهشی با عملکرد پژوهشی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد" را به روش توصیفی همبستگی و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که بین خودکارآمدی پژوهشی و همه مؤلفه‌های آن (به جز خودکارآمدی آماری) با عملکرد پژوهشی دانشجویان رابطه معنادار مثبت وجود دارد.

رضائیان و دیگران (۱۳۹۴) پژوهشی تحت عنوان "بررسی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان دوره کارورزی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۲" را به روش مطالعه‌ی مقطعی و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه بین ۱۰۰ نفر از دانشجویان کارورز دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان توزیع کردند که ۶۸ نفر از ایشان به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند. نتایج تحقیق گویای خودکارآمدی پژوهشی ضعیف در بین اعضای جامعه‌ی پژوهش بوده و زنان خودکارآمدی بالاتری نسبت به مردان داشتند. بین خودکارآمدی پژوهشی با علاقه به رشته پزشکی، شرکت در کارگاه‌های آموزشی و فعالیت‌های پژوهشی روابط معناداری مشاهده شد.

در خارج کشور در سال (۲۰۰۱) بارد^۱ در پژوهشی بهره‌وری پژوهشی دانشجویان دکتری توان‌بخشی را مورد بررسی قرار داد. عوامل فردی و موقعیتی که دانشجویان تحصیلات تکمیلی

² Turner

³ Mairesse

⁴ Chen

¹ Bard

آجیبوموگان^۵ و پاپولا^۶ (۲۰۱۴) در پژوهشی علی تحت عنوان "تأثیر خودکارآمدی، سودمندی ادراک شده، دسترس پذیری و کاربرد منابع اینترنتی به عنوان عوامل مؤثر بر بهره‌وری پژوهشی" استادان دانشگاه‌های کشاورزی نیجریه را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه دست یافتند که خودکارآمدی، سودمندی ادراک شده، دسترس‌پذیری و کاربرد منابع اینترنتی به طور معناداری در بهره‌وری پژوهشی شرکت‌کنندگان در پژوهش مؤثر هستند. ایشان در نتایج تحقیق خود چنین عنوان داشتند که در استخدام افراد برای مشاغل هیأت علمی، خودکارآمدی ایشان باید مورد توجه قرار گیرد.

سارال^۷ و ریحان‌لی‌اوغلو^۸ (۲۰۱۵) پژوهشی تحت عنوان "تجزیه و تحلیل خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان آموزش و پرورش از نظر چند متغیر" را با هدف تعیین سطح خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان و تأثیر متغیرهایی مانند جنسیت، دانشکده، بخش و گذراندن دوره روش تحقیق بر آن انجام دادند. ایشان برای این کار ۵۳۲ دانشجوی داوطلب از دانشکده‌های مختلف دو دانشگاه را با استفاده از پرسش‌نامه‌ای شامل ۴۳ گویه در طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای مورد بررسی قرار دادند. نتایج این تحقیق نشان داد که دانشکده، بخش و گذراندن دوره روش تحقیق بر میزان خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان تأثیر داشت ولی تفاوتی بین خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان زن و مرد مشاهده نشد.

وندرو و ستوئینز^۹ (۲۰۱۴) در تحقیقی با عنوان "نگرش دانشجویان کارشناسی ارشد نسبت به پژوهش، خودکارآمدی پژوهشی و دانش پژوهشی" ۲۷۹ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد در شمال آفریقا که در یک دوره‌ی آنلاین روش تحقیق شرکت کرده بودند را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد مطالعه قرار داد. یافته‌های تحقیق وی نشان داد که نگرش مثبت دانشجویان نسبت به پژوهش، خودکارآمدی پژوهشی و هم‌چنین

پژوهشی دانشجویان دکتری رابطه معنادار مثبت دارند، بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی دانشجویان همبستگی وجود دارد و خودکارآمدی پژوهشی در روابط فوق نقش واسطه ایفا نمی‌کند.

پاسوپاتی^۱ (۲۰۱۰) در پایان‌نامه‌ی دکتری خود با عنوان "بررسی عوامل شناختی اجتماعی مؤثر بر خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی" ۱۰۹ عضو هیأت علمی را با استفاده از پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی و بهره‌وری پژوهشی مورد بررسی قرار داد. ۸ نفر از اعضای هیأت علمی برای مصاحبه انتخاب شدند. تحلیل کمی داده‌ها نشان داد که رابطه معنادار ضعیفی بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی وجود دارد و تحلیل کیفی یافته‌ها گویای این بود که تجربه محیط آموزشی هم برای دانشجویان و هم اعضای هیأت علمی، نقش مهمی در خودکارآمدی و بهره‌وری پژوهشی ایفا می‌کند.

گریفون^۲ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی تحت عنوان "خودکارآمدی پژوهشی استادان تحصیلات تکمیلی غیرآموزشی" ۷۹۰ نفر از استادان هلندی را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد مطالعه قرار دادند. نتایج تحقیق گویای تأثیر ویژگی‌های فردی، سابقه تدریس و زمینه سازمانی بر خودکارآمدی پژوهشی استادان بود. هم‌چنین مشخص شد که خودکارآمدی پژوهشی با نیاز استادان به کار بر روی توسعه‌ی مهارت‌های تحقیقاتی‌شان تأثیر دارد.

پاسوپاتی^۳ و سیواتو^۴ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه‌ی خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی یک دانشگاه تحقیقاتی در آمریکا" ۱۰۹ نفر از اعضای هیأت علمی دستیار استاد و دانشیار دانشگاه فوق را با استفاده از ابزار پرسش‌نامه مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه رسیدند که خودکارآمدی پژوهشی شرکت‌کنندگان در پژوهش در سطح مناسب بوده و رابطه معنادار ولی ضعیفی بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی وجود دارد.

⁵ Ajegbomogun

⁶ Popoola

⁷ Saral

⁸ Reyhanlioğlu

⁹ Van der Westhuizen

¹ Pasupathy

² Griffioen

³ Pasupathy

⁴ Siwatu

روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش پیمایشی تحلیلی با رویکرد همبستگی انجام شده است. جامعه‌ی آماری پژوهش ۳۳۵ نفر می‌باشد که شامل کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز است. که از بین آنها ۱۸۱ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی در دسترس انتخاب شده و پرسشنامه بین آنها توزیع گردید. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی^۳ و مورگان^۴ تعیین شد. داده‌های مورد نیاز پژوهش از طریق توزیع دو پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی شامل ابعاد مهارت‌های عملی، مهارت‌های نوشتن، مهارت‌های طراحی پژوهش و مهارت‌های رایانه‌ای و کمی و پرسشنامه بهره‌وری پژوهشی گردآوری شده است. پرسش‌نامه‌های پژوهش جهت سنجش روایی صوری و محتوایی، در اختیار ده نفر از اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های آزاد و شهید چمران اهواز قرار گرفته و روایی آن تأیید شده است. لازم به توضیح است که از آنجا که پرسش‌نامه‌ی استفاده شده برای خودکارآمدی پژوهشی استاندارد است، روایی محتوایی برای این پرسش‌نامه انجام نشد. پایایی پرسش‌نامه‌ها با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شده است. به این منظور، تعداد ۳۰ پرسش‌نامه بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد، توزیع و پس از جمع‌آوری در نرم‌افزار SPSS وارد شده و مورد آزمون قرار گرفته است. هرگاه مقدار آزمون آلفای کرونباخ از ۰/۷۵ بیشتر باشد، نشان دهنده پایا بودن ابزار اندازه‌گیری است. کسب نمره ۰/۸۳ برای پرسش‌نامه خودکارآمدی پژوهشی و ۰/۸۱ برای بهره‌وری پژوهشی، پایایی ابزار گردآوری اطلاعات این پژوهش را تأیید نمود. تجزیه و تحلیل داده‌ها بوسیله آمار توصیفی و استنباطی بود که آمار استنباطی نظیر آزمون‌های t تک‌نمونه‌ای، ضریب همبستگی پیرسن و رگرسیون و با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

دانش پژوهشی ایشان از شروع تا پایان دوره افزایش یافته بود ولی درک آن‌ها از سودمندی تحقیق برای فرصت‌های شغلی و اضطراب پژوهشی و خودکارآمدی ایشان در طول دوره تغییری نکرده بود.

همینگز^۱ و کای^۲ (۲۰۱۵) پژوهشی با عنوان "رابطه خودکارآمدی پژوهشی، وضعیت پژوهش و خروجی انتشارات" را با هدف توسعه‌ی یک مدل برای ترکیب این متغیرها و هم‌چنین بررسی تناسب این مدل با گروه‌های سنی، تحصیلی و رتبه شغلی انجام دادند. نمونه‌ی پژوهش شامل ۳۳۱ نفر از استادانی بود که در دانشگاه‌های بزرگ استرالیا در طیف متنوعی از رشته‌های تحقیقاتی کار می‌کردند. بر اساس نتایج این تحقیق، خودکارآمدی پژوهشی پیش‌بینی‌کننده‌ی قوی برای خروجی انتشارات (انتشارات چاپی) است.

فرضیه‌های پژوهش عبارتند از:

۱. بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.
۲. بین مهارت‌های طراحی پژوهش و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.
۳. بین مهارت‌های پژوهش عملیاتی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.
۴. بین مهارت‌های رایانه‌ای و کمی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.
۵. بین مهارت‌های نوشتن و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.
۶. بین مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه‌ی چندگانه وجود دارد.

³ Krejcie

⁴ Morgan

¹ Hemmings

² Kay

یافته‌ها

درصد از شرکت کنندگان در پژوهش را تشکیل می‌دهند. پس از آن ۴۵ نفر (معادل ۲۴/۸ درصد) دانشجوی دکتری هستند و کمترین تعداد مربوط به شرکت کنندگان دارای تحصیلات کارشناسی ارشد است که ۳۰ نفر بوده و ۱۶/۶ درصد از شرکت کنندگان در پژوهش را تشکیل می‌دهند. آنچه در مورد ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت کنندگان در پژوهش حائز اهمیت به نظر می‌رسد، این است که بیشترین شرکت کنندگان دارای سابقه کار ۱۱ تا ۱۵ سال و پس از آن ۱۶ تا ۲۰ سال هستند. یعنی این که از ۱۰ سال پیش تعداد کمی از اعضای هیأت علمی توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز جذب شده‌اند. در خصوص میزان تحصیلات نیز نکته مثبت این است که اکثر اعضای هیأت علمی دارای تحصیلات دکتری بوده یا دانشجوی دکتری هستند که جمعاً ۸۳/۴ درصد از کل شرکت کنندگان در پژوهش را تشکیل می‌دهند.

فرضیه اول: بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.

به منظور آزمون فرضیه اول پژوهش و تعیین چگونگی رابطه خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج این آزمون در جدول ۱ ارائه شده است.

جامعه‌ی پژوهش شامل ۱۸۱ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز است که ۸۱ نفر از آن‌ها (معادل ۴۴/۸ درصد) زن و ۱۰۰ نفر (معادل ۵۵/۲ درصد) مرد هستند. در گروه‌های سنی کمتر از ۳۰ سال تا بیشتر از ۵۰ سال بررسی شده است، بیشترین تعداد با فراوانی ۶۴ نفر (معادل ۳۵/۴ درصد) در گروه سنی ۴۱ تا ۴۵ سال قرار دارند و پس از آن به ترتیب گروه‌های سنی ۳۶ تا ۴۰ سال با فراوانی ۴۴ (معادل ۲۴/۳ درصد)؛ گروه سنی ۳۱ تا ۳۵ سال با فراوانی ۳۰ (معادل ۱۶/۶ درصد)؛ ۴۶ تا ۵۰ سال با فراوانی ۲۹ (معادل ۱۶ درصد) و کمترین تعداد با فراوانی ۱۴ (معادل ۷/۷ درصد) دارای سن بیشتر از ۵۰ سال هستند. شرکت کنندگان در پژوهش از نظر سابقه‌ی کار به پنج طبقه با دامنه‌ی کمتر از ۵ سال تا بیشتر از ۲۰ سال تقسیم شدند. بیشترین تعداد شرکت کنندگان با فراوانی ۶۰ (معادل ۳۳/۱ درصد) دارای سابقه‌ی کار ۱۱ تا ۱۵ سال هستند. پس از آن افراد به ترتیب دارای سابقه کار ۱۶ تا ۲۰ سال با فراوانی ۴۲ (معادل ۲۳/۲ درصد)؛ ۳۴ نفر (معادل ۱۸/۸ درصد) دارای سابقه ۵ تا ۱۰ سال؛ ۲۷ نفر (معادل ۱۴/۹ درصد) دارای سابقه کار کمتر از ۵ سال هستند و کمترین فراوانی مربوط به افراد دارای سابقه کاری بیشتر از ۲۰ سال است که ۱۸ نفر هستند و ۹/۹ شرکت کنندگان را تشکیل می‌دهند از نظر تحصیلات، بیشتر شرکت کنندگان در پژوهش با فراوانی ۱۰۶ دارای تحصیلات دکتری هستند که ۵۸/۶

جدول ۱. رابطه خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

سطح معناداری (p)	ضریب همبستگی (r)	تعداد نمونه (n)	شاخص‌های آماری متغیرها
۰/۰۳۸	۰/۱۵۴	۱۸۱	خودکارآمدی پژوهشی - بهره‌وری پژوهشی

اسلامی واحد اهواز بالاتر خواهد بود.

فرضیه دوم: بین مهارت‌های طراحی پژوهش و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بین خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، رابطه مستقیم معنی‌داری وجود دارد که مقدار آن ضعیف است ($r = 0.154$)، $p < 0.05$ ؛ به عبارت دیگر، هر چه خودکارآمدی پژوهشی افزایش یابد، بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد

جدول ۲. رابطه مهارت‌های طراحی پژوهش و بهره‌وری پژوهشی

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد نمونه (n)	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (p)
	مهارت‌های طراحی پژوهش - بهره‌وری پژوهشی	۱۸۱	۰/۸۷۲	۰/۰۰۰

همان‌طور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود، بین مهارت‌های طراحی پژوهش و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، رابطه مستقیم معنی‌دار قوی وجود دارد ($r=0/872$ و $p<0/05$). به عبارت دیگر، هر چه مهارت‌های طراحی پژوهش اعضای هیأت علمی

افزایش یابد، بهره‌وری پژوهشی ایشان بالاتر خواهد بود.

فرضیه سوم: بین مهارت‌های پژوهش عملیاتی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.

جدول ۳. رابطه مهارت‌های پژوهش عملیاتی و بهره‌وری پژوهشی

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد نمونه (n)	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (p)
	مهارت‌های پژوهش عملیاتی - بهره‌وری پژوهشی	۱۸۱	۰/۷۶۷	۰/۰۰۰

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین مهارت‌های پژوهش عملیاتی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، رابطه مستقیم معنی‌دار قوی وجود دارد ($r=0/767$ و $p<0/05$). به عبارت دیگر، هر چه مهارت‌های پژوهش عملیاتی اعضای هیأت علمی

افزایش یابد، بهره‌وری پژوهشی ایشان بالاتر خواهد بود.

فرضیه چهارم: بین مهارت‌های رایانه‌ای و کمی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.

جدول ۴. رابطه مهارت‌های رایانه‌ای و کمی و بهره‌وری پژوهشی

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد نمونه (n)	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (p)
	مهارت‌های رایانه‌ای و کمی - بهره‌وری پژوهشی	۱۸۱	۰/۳۸۸	۰/۰۰۰

همان‌طور که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود، بین مهارت‌های رایانه‌ای و کمی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، رابطه مستقیم معنی‌دار ضعیفی وجود دارد ($r=0/388$ و $p<0/05$). به عبارت دیگر، هر چه مهارت‌های رایانه‌ای و کمی اعضای هیأت علمی

افزایش یابد، بهره‌وری پژوهشی ایشان بالاتر خواهد بود.

فرضیه پنجم: بین مهارت‌های نوشتن و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه وجود دارد.

جدول ۵. رابطه مهارت‌های نوشتن و بهره‌وری پژوهشی

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد نمونه (n)	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (p)
		۱۸۱	۰/۷۹۵	۰/۰۰۰

بالاتر خواهد بود.

همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، بین مهارت‌های نوشتن و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، رابطه مستقیم معنی‌دار قوی وجود دارد (۲=۰/۷۹۵ و $p < 0/05$). به عبارت دیگر، هر چه مهارت‌های نوشتن اعضای هیأت علمی افزایش یابد، بهره‌وری پژوهشی ایشان

فرضیه ششم: بین مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز رابطه‌ی چندگانه وجود دارد.

جدول ۶. تحلیل واریانس رگرسیون چند متغیره فرضیه‌های تحقیق

مدل	درجه آزادی	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات	کمیت f	سطح معناداری F	رگرسیون چندگانه	R^2
رگرسیون	۴	۱۹۹۸۴/۵۷۳	۴۹۹۶۱/۴۳	۶/۱۵۴	۰/۰۰۰ ^a	۰/۳۵۰ ^a	۰/۱۲۳
باقیمانده	۱۷۶	۱۴۲۸۹۲/۵۱۰	۸۱۱/۸۸۹				
کل	۱۸۰	۱۶۲۸۷۷/۰۸۳					

در جدول شماره ۶، نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون میزان بهره‌وری پژوهشی با مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی (مهارت‌های طراحی پژوهش، مهارت‌های پژوهش عملیاتی، مهارت‌های رایانه‌ای و کمی، مهارت‌های نوشتن) به عنوان متغیرهای مستقل ارائه شده است. نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل توانسته‌اند میزان $0/123$ از واریانس میزان بهره‌وری پژوهشی را تبیین کنند. اما نتایج بدست آمده از ضرایب بتا (β) نشان می‌دهد که از

میان این ۴ مؤلفه، تأثیر دو مؤلفه‌ی "مهارت‌های طراحی پژوهش" و "مهارت‌های رایانه‌ای و کمی" معنادار است و سایر مؤلفه‌ها تأثیر معناداری بر بهره‌وری پژوهشی ندارند. همچنین قابل ذکر است که با توجه به ضرایب بتا، تأثیر مؤلفه "مهارت‌های طراحی پژوهش" بر بهره‌وری پژوهشی (۰/۳۶۸) بیشتر از تأثیر مؤلفه "مهارت‌های رایانه‌ای و کمی" (۰/۲۵۸-) است. جدول ۷ نیز این موضوع را به خوبی نشان می‌دهد.

جدول ۷. رگرسیون میزان میزان بهره‌وری پژوهشی با مؤلفه‌های خودکارآمدی پژوهشی

متغیرها	شاخص‌ها	B	اشتباه استاندارد	Beta	مقدار t	سطح معناداری
عنصر ثابت		۲۰/۴۴۹	۲۵/۵۸۰		۰/۷۹۹	۰/۴۲۵
مهارت‌های رایانه‌ای و کمی		-۰/۹۹۸	۰/۳۰۵	-۰/۲۵۸	-۳/۲۷۰	۰/۰۰۱
مهارت‌های طراحی پژوهش		۱/۷۸۱	۰/۵۶۰	۰/۳۶۸	۳/۱۸۳	۰/۰۰۲
مهارت‌های نوشتن		۰/۹۳۴	۰/۵۵۰	-۰/۲۱۸	-۱/۶۹۷	۰/۰۹۱
مهارت‌های پژوهش عملیاتی		۰/۶۳۳	۰/۴۵۸	۰/۱۴۰	۱/۳۸۱	۰/۱۶۹

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه‌ی دو متغیر خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز با استفاده از پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی پژوهشی و بهره‌وری پژوهشی انجام شد. یافته‌های حاصل از پرسش‌نامه‌ی خودکارآمدی پژوهشی مشخص کرد که وضعیت خودکارآمدی پژوهشی در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز در سطح "مطلوب" قرار دارد. به مفهومی دیگر می‌توان گفت که در زمینه‌ی انجام فعالیت‌های پژوهشی اعتماد به نفس دارند. نتایج این پژوهش با تحقیقات انجام شده پیشین در کشور اسدالهی، شمس و رضایی (۱۳۹۳) و پاسوپاتی و سیواتو (۲۰۱۴) اعضای هیأت علمی یک دانشگاه تحقیقاتی در آمریکا را مورد مطالعه قرار داده هم‌سو می‌باشد. ولی با نتایج پژوهش‌های گراوند، کارشکی و آهنچیان (۱۳۹۲) در بررسی خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد، سلیمان‌زاده نجفی و دیگران (۱۳۹۳) در مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و رضائیان و دیگران (۱۳۹۴) در بررسی دانشجویان دوره کارورزی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان غیر هم‌سو است.

در مورد وضعیت مهارت‌های طراحی پژوهش اعضای هیأت علمی می‌توان گفت مهارت‌های طراحی پژوهش اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز در سطح "مطلوب" قرار دارد. که با پژوهش‌های پیشین روشنیان رامین و آقازاده (۱۳۹۲) در مطالعه‌ی خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی هم‌سو بوده. مهارت‌های طراحی پژوهش شامل انتخاب عنوان مناسب برای پژوهش، طراحی یک آزمایش با استفاده از روش‌های غیر سنتی (به عنوان مثال قوم-نگاری، سایبرنتیک، پدیدارشناسی)، طراحی یک آزمایش با استفاده از روش‌های سنتی (به عنوان مثال طرح‌های تجربی و نیمه‌تجربی)، کنترل تهدید مربوط به اعتبار، تدوین فرضیه‌ها، انتخاب یک نمونه از افراد یک جمعیت معین، انتخاب ابزار روا و پایا و عملیاتی کردن متغیرهای مورد نظر است. بالا بودن میزان مهارت‌های طراحی پژوهش اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد

اسلامی اهواز گویای این است که ایشان به خوبی با انتخاب موضوع و کنترل و سنجش اعتبار آن آشنایی داشته و می‌توانند متغیرهای موضوع مورد نظر را شناسایی و فرضیه‌های قابل بررسی در آن را طراحی و همچنین توانایی تشخیص یا طراحی ابزار مناسب برای کار را دارند.

همچنین در رابطه با مؤلفه‌ی مهارت‌های پژوهش عملیاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اهواز در سطح "مطلوب" قرار دارد. نتایج این پژوهش با تحقیقات انجام شده پیشین روشنیان رامین و آقازاده (۱۳۹۲) نیز خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی را مطالعه کرده هم‌سو بوده. مهارت‌های پژوهش عملیاتی شامل به دست آوردن تعداد کافی آزمودنی، نگهداری مدارک در طول یک پروژه تحقیقاتی، جمع‌آوری داده‌ها، تنظیم زمان برای تحقیق، تماس با محققان معاصر که در زمینه پژوهشی کار کرده‌اند، استفاده از منابع در صورت نیاز به کمک، دفاع از پایان‌نامه یا مقاله است. بالا بودن این مهارت در بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز بیانگر توانایی ایشان در گردآوری اطلاعات، مدیریت زمان و انجام صحیح پژوهش و ارائه مناسب آن است.

در رابطه با وضعیت مهارت‌های رایانه‌ای و کمی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، مؤلفه‌ی مهارت‌های رایانه‌ای و کمی نیز مانند دو مؤلفه‌ی مهارت‌های طراحی پژوهش و مهارت‌های پژوهش عملیاتی در سطح "مطلوب" قرار دارد. نتایج این پژوهش با تحقیقات انجام شده پیشین روشنیان رامین و آقازاده (۱۳۹۲) خودکارآمدی پژوهشی را در بین دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی مورد بررسی قرار داده غیرهم‌سو بود. مهارت‌های رایانه‌ای و کمی شامل آشنایی با آمار برای استفاده، دست‌کاری داده‌ها برای به دست آوردن آن از روی سیستم‌های کامپیوتری، اجتناب از نقض مفروضات آماری، استفاده از آمار ساده، درک اطلاعات چاپ شده از رایانه، استفاده از آمار چندمتغیره، استفاده از بسته‌های آماری مثل اس.پی.اس.اس و نوشتن آمار برنامه‌های کامپیوتری است. مطلوب بودن وضعیت این مهارت‌ها نشان دهنده آشنایی

اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز با آمار، نرم افزارهای آماری و تجزیه و تحلیل اطلاعات خام گردآوری شده و درک آن است.

در رابطه با وضعیت مهارت‌های نوشتن اعضای هیأت علمی جامعه مورد مطالعه بر اساس یافته‌ها نیز در سطح "مطلوب" قرار داشت. مهارت‌های نوشتن شامل نوشتن و ارائه تحقیق برای یک کنفرانس، نوشتن قسمت روش و نتایج مقاله برای چاپ، نوشتن بخش بحث برای پایان‌نامه یا مقاله، نوشتن مقدمه و بررسی پیشینه برای یک مقاله، بررسی پیشینه در حوزه‌های مورد علاقه تحقیقاتی، نوشتن بخش مقدمه و قسمت بحث برای یک مقاله جهت چاپ، نوشتن بخش‌های روش و نتایج برای یک مقاله و نوشتن مقدمه و بررسی پیشینه برای پایان‌نامه است. مطلوبیت وضعیت این مؤلفه گویای آشنایی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز با مراحل مختلف نگارش یک اثر پژوهشی است.

وضعیت بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی در سطح متوسط قرار داشت. در تحقیقات انجام شده پیشین در داخل کشور دباغ (۱۳۹۰) ۳۱ دانشگاه دولتی بزرگ را مورد مطالعه قرار داده و بهره‌وری پژوهشی ۱۳ دانشگاه را کمتر از حد متوسط یافت. در خارج از کشور وی چین، وانگ و نیچ و باوارن کیتی وانگ (۲۰۰۹) بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های دولتی را بالا یافتند. در مقایسه با نتایج تحقیقات فوق می‌توان گفت بهره‌وری پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز در مقایسه با سایر دانشگاه‌های بررسی شده در پژوهش‌های پیشین انجام شده در کشور وضعیت مطلوبی دارد و همینطور در مقایسه با اعضای هیأت علمی بررسی شده در تحقیقات خارجی نیز از بهره‌وری پژوهشی خوبی برخوردار است.

منابع

بلالمی، ز؛ رحیم آقایی، ف؛ صلواتی، ش. (۱۳۹۳). *رابطه سبک‌های تفکر با خودکارآمدی پژوهشی مدیران آموزشی دانشگاه‌های آزاد غرب مازندران*، همایش بین‌المللی مدیریت، تهران، موسسه سفیران فرهنگی مبین.

حجازی، ی؛ بهروان، ژ. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین عوامل فردی و

سازمانی با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی کشاورزی. علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۵(۱)، ۶۰-۴۷.

دباغ، ر. (۱۳۹۰). مقایسه بهره‌وری پژوهشی با بهره‌وری کل در دانشگاه‌های منتخب دولتی ایران. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۱۶(۴۷)، ۱۰۴-۷۵.

رضایی، م؛ نوروزی، ع. (۱۳۹۱). شناسایی و اعتبارسنجی شاخص‌های ارزیابی بهره‌وری پژوهشی پژوهشگران ایران. فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۳۰(۱)، ۳۹-۳.

رضائیان، م؛ زارع بیدکی، م؛ باختر، م؛ هادی مقدم، م. (۱۳۹۴). بررسی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان دوره کارورزی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۲. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۴، ۱۲۴-۱۱۱.

روشنیان رامین، م؛ آقازاده، م. (۱۳۹۲). خودکارآمدی پژوهشی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱۲(۳۹)، ۱۵۵-۱۴۷.

سلیمان زاده نجفی، ن س؛ اشرفی ریزی، ح؛ کاظم‌پور، ز؛ طاهری، ب. (۱۳۹۳). میزان خودکارآمدی پژوهشی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بر اساس مقیاس خودکارآمدی پژوهشی. مجله تحقیقات نظام سلامت، ۴، ۸۲۰-۸۱۳.

عزیزی، ن ا. (۱۳۹۲). بررسی راه‌های بهبود عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی در علوم انسانی. راهبرد فرهنگ، ۲۱، ۳۳-۷.

علی‌بیگی، ا ح. (۱۳۸۶). تحلیل بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی: مطالعه موردی دانشگاه رازی. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۴۶، ۱۵۴-۱۲۵.

قاسم‌نژاد، م. (۱۳۹۰). ارتباط خودکارآمدی شغلی با عملکرد پژوهشی استادان تربیت بدنی در دانشگاه‌های شهر تهران. پژوهش در علوم ورزشی، ۱۱، ۲۰۴-۱۹۳.

قدم‌پور، ع ا؛ گراوند، ه؛ سبزیان، س. (۱۳۹۳). رابطه‌ی بین ادراک از محیط آموزشی - پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی مشهد. مجله آموزش در علوم پزشکی، ۱۴(۱۱)، ۹۳۵-۹۲۶.

کارشکی، ح؛ بهمن‌آبادی، س. (۱۳۹۲). ارزیابی مؤلفه‌ها و ساختار عاملی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۶۸، ۱۱۴-۹۱.

گراوند، ه؛ کارشکی، ح؛ آهنچیان، م ر. (۱۳۹۲). نقش محیط آموزشی - پژوهشی و عوامل اجتماعی دانشگاه در خودکارآمدی

فصل نامه دانش شناسی (علوم کتابداری و اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات)، سال یازدهم، شماره ۴۳، زمستان ۱۳۹۷

فصلنامه علمی پژوهشی با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی کشاورزی. علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۵(۱)، ۶۰-۴۷.

دباغ، ر. (۱۳۹۰). مقایسه بهره‌وری پژوهشی با بهره‌وری کل در دانشگاه‌های منتخب دولتی ایران. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۱۶(۴۷)، ۱۰۴-۷۵.

رضایی، م؛ نوروزی، ع. (۱۳۹۱). شناسایی و اعتبارسنجی شاخص‌های ارزیابی بهره‌وری پژوهشی پژوهشگران ایران. فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۳۰(۱)، ۳۹-۳.

رضائیان، م؛ زارع بیدکی، م؛ باختر، م؛ هادی مقدم، م. (۱۳۹۴). بررسی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان دوره کارورزی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۲. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۴، ۱۲۴-۱۱۱.

روشنیان رامین، م؛ آقازاده، م. (۱۳۹۲). خودکارآمدی پژوهشی در میان دانشجویان کارشناسی ارشد روان‌شناسی و علوم تربیتی. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱۲(۳۹)، ۱۵۵-۱۴۷.

سلیمان زاده نجفی، ن س؛ اشرفی ریزی، ح؛ کاظم‌پور، ز؛ طاهری، ب. (۱۳۹۳). میزان خودکارآمدی پژوهشی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بر اساس مقیاس خودکارآمدی پژوهشی. مجله تحقیقات نظام سلامت، ۴، ۸۲۰-۸۱۳.

عزیزی، ن ا. (۱۳۹۲). بررسی راه‌های بهبود عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی در علوم انسانی. راهبرد فرهنگ، ۲۱، ۳۳-۷.

علی‌بیگی، ا ح. (۱۳۸۶). تحلیل بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی: مطالعه موردی دانشگاه رازی. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۴۶، ۱۵۴-۱۲۵.

قاسم‌نژاد، م. (۱۳۹۰). ارتباط خودکارآمدی شغلی با عملکرد پژوهشی استادان تربیت بدنی در دانشگاه‌های شهر تهران. پژوهش در علوم ورزشی، ۱۱، ۲۰۴-۱۹۳.

قدم‌پور، ع ا؛ گراوند، ه؛ سبزیان، س. (۱۳۹۳). رابطه‌ی بین ادراک از محیط آموزشی - پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی مشهد. مجله آموزش در علوم پزشکی، ۱۴(۱۱)، ۹۳۵-۹۲۶.

کارشکی، ح؛ بهمن‌آبادی، س. (۱۳۹۲). ارزیابی مؤلفه‌ها و ساختار عاملی خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۶۸، ۱۱۴-۹۱.

گراوند، ه؛ کارشکی، ح؛ آهنچیان، م ر. (۱۳۹۲). نقش محیط آموزشی - پژوهشی و عوامل اجتماعی دانشگاه در خودکارآمدی

فصل نامه دانش شناسی (علوم کتابداری و اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات)، سال یازدهم، شماره ۴۳، زمستان ۱۳۹۷

- Pasupathy, R., & Siwatu, K. O. (2013). *An investigation of research self-efficacy beliefs and research productivity among faculty members at an emerging research university in the USA*. Higher Education Research & Development, (ahead-of-print), 1-14.
- Saral, D. G., & Reyhanlioğlu, D. (2015). An Analysis of Educational Faculty Students' Research Self-efficacy in Terms of a Number of Variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 1138-1145.
- Turner, L. Mairesse, J. (2003). *Explaining individual productivity difference in scientific research productivity: How important are institutional and individual determinants on econometric analysis of the publications of French CNRS. thysicifts in condensed matter (1980-1997)*. Submitted to *Annales d,economic et de statistiques* for the specialissue in honor of Zvi Griliches.
- Van der Westhuizen, S. (2014). Postgraduate students' attitudes towards research, their research self-efficacy and their knowledge of research. *South African Journal of Higher Education*, 28(4), 1414-1432
- پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد. *مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی*، ۴(۱۲)، ۴۶-۳۲.
- Ajebomogun, F. O., & Popoola, S. O. (2014). The Influence of Self-Efficacy, Perceived Usefulness, Accessibility and Utilisation of Internet Resources as Determinants of Research Productivity of Lecturers in Universities of Agriculture in Nigeria. *Libri. International. Journal of Libraries and Information Services*, 64(2), 155-172.
- Chen, J. L. (2006). *The Mediating Effects of Research Self-efficacy on the relationship between Mentoring Functions and Research Productivity*. Unpublished master's thesis, National Taiwan University of Science and Technology, Taipei, Taiwan.
- Griffioen, D. M. E., De Jong, U., & Jak, S. (2013). Research self-efficacy of lecturers in non-university higher education. *Innovations in Education and Teaching International*, 50(1), 25-37.
- Hemmings, B., & Kay, R. (2015). The relationship between research self-efficacy, research disposition and publication output. *Educational Psychology*, (ahead-of-print), 1-15.

Relationship between research self-efficacy and research productivity among the faculty members of Ahwaz Azad University

Sharnaze Lejmiri¹ | Fariba Nazari² | Zahed Bigdeli³

- 1-Master student of the Department of Information Science and Knowledge, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran
2- Assistant Professor, Department of Information Science, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran (Corresponding author) Nazari_lib@yahoo.com
3- Department of Information Science and Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Ahvaz, Iran.

Abstract

Objective: The Present research has been conducted to check the relationship between research self-efficacy and research productivity among the faculty members of Ahwaz Azad University.

Methods: This descriptive research has been done in analytical survey manner with the correlational approach. The population is consisted of all faculty member of Ahwaz Azad University, 181 of them were selected randomly as a sample. Data gathered use of Philips and Russell research self-efficacy scale and researcher made questionnaire for research productivity. After confirming of its validity and reliability, the questionnaires were given to the subjects after filling them, they gave them back. The calculated reliability score of the self-efficacy questionnaire was 0.83 and 0.81 for research productivity. The data obtained by the questionnaire, having inputted into SPSS 21 software, were analyzed using descriptive and inferential statistics such as one sample t test, Pearson correlation coefficient and regression.

Results: research self-efficacy with mean 227.56 is desirable and research productivity is mediocre with mean 61.47. Among the self-efficacy factors, writing skills is the most with 63.73% mean, and computer and quantitative skills are the least with 44.08% mean. The mean of operational research is 59.88 and designing research is 59.87.

Conclusion: the findings showed that there is a significant positive relationship between research self-efficacy and its dimensions with research productivity. Research design skills has the greatest correlation with research productivity ($r= 0/872$). Results of regression analysis showed that research design skills and e and computer skills can predict research productivity of faculty members.

Keywords: Faculty Members, Research Self-efficacy, Research Productivity.